

ליל שבת קודש פרשת קרח ה'תשס"ה

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ב המדבר ממדת הענוה והשפלות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), על ידי שרואין את עצמו עם הצדיק, על ידי זה מקבלין גדולה, ועיקר הגדולה היא שפלות, ועל כן מי שבא אצל צדיק אמיתי ושומע מפיו תורה, ראוי שיומשך עליו בושח ושפלות גדול מאד, וזה סימן שהיה אצל צדיק אמיתי, בשנמשך עליו בושח ושפלות וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה התקרבות אל צדיק אמיתי מועיל לאדם בכל ענין, כי מקבלים "גדולה" מן הצדיק, שהצדיק משפיע על המתקרב אליו מגדולתו, ועל ידי זה גם הוא זוכה לגדולה, ועיקר הגדולה הוא שפלות, כי כל עיקר גדולתו ומעלתו של הצדיק, הוא הענוה והשפלות שלו, שהוא בטל ומבוטל לגמרי באור האין סוף ברוך הוא, ואין לו שום ישות ומציאות בפני עצמו כלל, ואת הגדולה הזאת הוא משפיע על כל המתקרבים אליו, שגם הם יתחילו להכיר שפלותם וקטנותם, ואיך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, כי ברואה אדם את עוצם שפלות הצדיק, ואיך שאין הצדיק חשוב בעיני עצמו לכלום, על ידי זה נופל עליו בושח ושפלות יתירה, ועושה קל וחומר בעצמו, ומה אם הצדיק שהוא גדול כל כך, אף על פי כן מחזיק עצמו ללא כלום, אני שרחוק כל כך, ואיני כלום באמת, בוודאי ראוי לי להיות שפל וקטן, נמצא שמקבל מן הצדיק גדולה, היינו ענוה ושפלות, והוא סימן שהוא מקורב אל צדיק אמיתי, כשנופל עליו שפלות כזאת, כי זה מראה שרצונו להתקרב אליו יתברך באמת, ולהכלל לגמרי באור האין סוף ברוך הוא, ועל ידי התקרבותו אל הצדיק יזכה לכל זה, אשרי הזוכה להיות מקורב אל צדיק אמיתי באמת.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את הפגם של קרח, שחלק על משה ואהרן ואמר, (במדבר ט"ו) כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה', שחשד אותם בגדלות, וכתוב אחריו, וישמע משה על פניו, ויש להבין, איך יחשוד קרח

את משה רבינו בגדלות, בשעה שהתורה הקדושה מעיד עליו (שם י"ב) והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, וכן מהו הטעם שבשמוע משה את דברי קרח, נפל על פניו ארצה? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי רק מי שמקורב באמת אל צדיק אמיתי, מקבל ממנו גדולה, היינו ענוה ושפלות, ואינו הפץ בשום שררה וגדולה לעצמו, אבל קרח שחלק ופילג עצמו ממש משה רבינו, בבחינת ויקח קרח, שלקה עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה, ולא הפץ בהתקרבות אל הצדיק, לכן בוודאי נפל עליו גיאות וישות גדולה, והמום שהיה בו, אמר על צדיק, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (קידושין ע.) כל הפוסל, במומו פוסל, ועל כן אמר למשה רבינו, ומדוע תתנשאו על קהל ה', כאילו משה רבינו רוצה גדולה, בשעה שלא רצה משה רבינו שום שררה וגדולה, ואפילו במצרים לא רצה ללכת לגאול את ישראל עד שהכריח אותו הקדוש ברוך הוא, ולכן וישמע משה ויפול על פניו, להראות שהוא שוה אל העפר ממש, וכמובא בדברי האור החיים הקדוש (פסוק ד'), וכמו שבאמת העיד עליו התורה הקדושה, והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ורק מי שהיה מקורב אליו באמת, זכה גם כן לקבל מדה זאת ממנו, שזוהו עיקר הגדולה והחשיבות.

ועל פי זה יתפרש גם כן את דברי המדרש פליאה, כיון שראה דוד מה שאמר קרח, כי כל העדה כולם קדושים, נטל הכינור בידו והתחיל מנגן, ארוממך ה' בי דליתני ולא שמחת אויבי לי, ולכאורה יפלא, מהו קשר הדברים, ואיזה שייכות יש להשיר של דוד, למחלוקתו של קרח? אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי דוד המלך סבל מאד מן הליצנים שהיו בדורו, שהיו מתלוצצים ממנו, ומכוונים להכעיסו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי שקלים י"א:): אין דוד שאין בו ליצנין כדורו של דוד, מה היו פרוצי הדור עושין, היו הולכין אצל חלונותיו של דוד אומרין לו, דוד, דוד, אימתי יבנה בית המקדש, אימתי בית ה' נלך, והיה דוד אומר, אף על פי שמתכוונין להכעיסני, יבא עלי אם לא הייתי שמה בדבריהם, דכתיב (תהלים קכ"ב) שמחתי באומרים לי בית ה' נלך, כי הליצנים ידעו שלא יבנה בית המקדש בימיו, רק בימי שלמה בנו, ולכן התלוצצו ואמרו, מתי יבנה בית המקדש, כאילו לומר לו, מתי ימות וימלוך בנו, ואף על פי כן לא התפעל דוד המלך מהם כלום, רק אמר, שמחתי באומרים לי בית ה' נלך, כי למד ממש משה רבינו עליו השלום, שגם עליו קם הליצנים שבדור, שהם קרח ומאתיים וחמישים איש, שעשו ליצנות ממנו כל הלילה (כמובא ברש"י פסוק י"ט), וחשדו את משה בעוון הגדלות, שהיה באמת בהם בעצמם, ואף על פי כן לא התפעל משה רבינו מהם כלל, רק המשיך לגלות אלקותו יתברך עד שהיה לכולם מפלה, וכן דוד המלך החזיק עצמו בתכלית השפלות, וכמו שאמר

(תהלים כ"ב) ואנכי תולעת ולא איש, וכן אמרו חכמינו הקדושים (מגילה י"א.) ודוד הוא הקטן, שהקטין את עצמו, ולכן לא התפעל מן הליצנים כלל, רק לקח הכינור בידו, והתחיל לנגן ארומימך ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי, כי כנו"ר הוא צירוף כ"ו נ"ר, בחינת (משלי כ) נ"ר הוי"ה נשמת אדם, שהיא הנשמה הקדושה הדבוקה באור האין סוף ברוך הוא, ועל ידה מבטלים הליצנות הנמשכת מן ר"נ ראשי סנהדרין של קרה, ולכן שיבה דוד את השם יתברך ואמר, ארומימך הוי"ה כי דליתני, מלשון דל ואביון, כי החזיק עצמו ללא כלום, ולא שמחת אויבי לי, כי לא התפעל כלל מהליצנות של אויביו, כי ראה מה שנעשה מן הליצנות של אויביו של משה, שכולם היה להם מפלה גדולה, והבן, והשם יתברך יזכינו להיות דבוקים בצדיקים אמיתיים, ולהמשיך על עצמינו מדת הענוה והשפלות, עדי נזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך באמת, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת קרח ה'תשס"ה

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל כמעשה מבערגיר ועני מעשה י' דף קצ"ו, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל מספר, מעשה, פעם אחת היה בערגיר, והיה עשיר מופלג מאד, והיה לו סחורות רבות מאד וכיוצא, והיו הוועקסלען והבריב (השטרות והמכתבים) שלו הולכין על העולם, והיה לו כל טוב, הנה בסיפור הזה רימו רביז"ל את כל סדר הגאולה, וכמו שמקובל בין אנ"ש שבת יבת "בערגיר" מרומז יחוס הגואל צדק, המוזכרים בסוף מגילת רות, ב'ועז ע'ובד ר'ם י'שי ר'ות שהוא ראשי תיבות בערגיר, והוא הצדיק הגדול שיש לו עשירות מופלגת, בבחינת (אבות ד') איזהו עשיר השמח בחלקו, כי הוא שמח בחלקו תמיד, ויש לו סחורות רבות מאד, שהם הסחורות של התורה הקדושה, בבחינת (משלי ל"א) טעמה כי טוב סחרה, והשטרות והמכתבים שלו הולכים על פני כל העולם, כי הוא זוכה ומזכה את הרבים, וכל כיסופו ורצונו שיהנו כל אנשי העולם מסחורתיו

הטובים, ולכן הוא כותב שמרות, שהם ספרים קדושים של דברי תורה, וכן כותב מכתבים של עידוד וחיזוק לכל אנשי העולם, לחזק אותם באמונת ה', ויש לו כל טוב, וכמו שכתוב (תהלים ל"ד) ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב.

ולמטה ממנו היה דר עני אחד, שהיה עני גדול מאד, והיה לו כל ההיפוך מן הבערניר העשיר, כי זה לעומת זה עשה האלקים, וכמו שיש עשיר גדול מופלג מאד, ששמח בחלקו תמיד, ושרוי בגדלות המוחין מרוב שמחתו ודביקותו בו יתברך, כמו כן יש עני מרוד מאד, שחסר מכל זה, והוא שרוי בעצבות ובקטנות המוחין, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (נדרים מ"א). אין עני אלא מדעת, ולפעמים הם דרים בדירה אחת ממש, זה למעלה מזה, כי אפשר שישב אחד אצל חברו במקום אחד בגן עדן, ולזה יהיו כל התענוגים והשעשועים וכל הש"י עולמות, וחבירו לא ירגיש כלום ולא יהיה לו שום תענוג (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"א), כי הבחירה ביד האדם למצוא את השם יתברך בכל יום שלו אם לא, כי בכל יום מאיר אור הגנוז, רק שהוא מסובב עם נחשים ועקרבים שהם בלבלים ומחשבות זרות, ואם מוסר נפשו למצוא את השם יתברך שם, וקונה לעצמו מדת החסד והוותרנות, אזי עובר על כל הבלבלים האלו, ומוצא את האור, אבל אם לא, אזי מגרשים אותו משם (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ד), שזהו (דברים י"א) ראה אנכי נותן לפניכם היום - ברכה וקללה, שהשם יתברך נותן לפנינו את היום, ובידינו לקבל אותו לברכה או לקללה חס ושלום, ויתכן שיחיה אדם שמונים שנה, אבל כשיעשו חשבון לחיים שלו, לא יעלה הכל רק ליום אחד, כי אם יצרפו את כל מה שפעל במשך ימי חייו, לא יעלו כי אם לחשבון יום אחד (חיי מוהר"ן סי' תקע"ו), שכל זה נקרא קיצור ימים, ונתקיים אצלו דברי התוכחה (דברים כ"ח) בבוקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בוקר וגו', כי אין לו מה לעשות עם הימים שלו, והוא משתגע מרוב שעמום, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (כתובות נ"ט::) הבטלה מביא לידי שעמום, מה שאין כן הדבוק בו יתברך באמת, אזי כל יום אצלו ארוך מאד, כי ממלא אותו עם כל טוב אמיתי ונצחי, ואלמלא היה לו יום של מאה שעות, היה גם כן ממלא אותו עם חיים טובים ונצחיים, שכל זה נקרא אריכת ימים באמת, ולכן הכל תלוי בדעת האדם, אם הוא שמח בחלקו, ומחיה עצמו עם ידיעת אמתת מציאותו יתברך, אזי לו חיים טובים באמת, והוא עשיר אמיתי, אבל אם ממאס בחלקו, ואינו יודע במה למלאות הימים והשנים שלו, אזי יש לו חיים מרורים, והוא עני ואביון, והרחמנות גדול עליו מאד.

ושניהם היו חשובי בנים, לזה לא היה בנים וכן לזה, כי עיקר תולדותיהם של צדיקים הם מצוות ומעשים טובים (מדרש תנחומא ריש פרשת נח), ולפעמים אפילו העשיר

הכי גדול, נדמה לו מרוב ענוותנותו, שאין לו כלום, וכאילו עדיין לא פעל שום דבר בעולם, כי יודע, שלפי גדולתו יתברך, עדיין לא עשה כלום, וכן העני השרוי בקטנות המוחין, בוודאי אין לו כלום להחיות עצמו, ולכן שניהם נדמים כחשוכי בנים, אבל על ידי שאדם מתחזק באמונתו ובביטחונו בו יתברך, ומחיה עצמו עם כל נקודה טובה שלו, אפילו שיהיה קטן מאד, על ידי זה יזכה סוף כל סוף להוליד הולדה דקדושה, ויהיה לו כל טוב באמת, והשם יתברך יזכינו להגיע את הדביקות האמיתי בו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת קרח ה'תשס"ה

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י' המדבר מיישוב הדעת ומשמחה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, מה שהעולם רחוקים מהשם יתברך, ואינו מתקרבים אליו יתברך, הוא רק מחמת שאין להם יישוב הדעת, ואינם מיישבין עצמן, והעיקר להשתדל ליישב עצמו היטיב, מה התכלית מכל התאוות ומכל עניני העולם הזה, הן תאוות הנכנסות לגוף, הן תאוות שחונן לגוף, כגון כבוד, ואז בוודאי ישוב אל ה', אך דע, שעל-ידי מרה-שחורה אי אפשר להנהיג את המוח ברצונו, ועל-בן קשה לו ליישב דעתו, רק על-ידי השמחה יוכל להנהיג המוח ברצונו, ויוכל ליישב דעתו, כי שמחה הוא עולם החירות, בבחינת (ישעיה נ"ה): "כי בשמחה תצאו", שעל ידי שמחה נעשין בן-חורין ויצאין מן הגלות, ועל-בן כשמקשר שמחה אל המוח, אזי מחו ודעתו בן-חורין, ואינו בבחינת גלות, ואזי יוכל להנהיג את מחו ברצונו וליישב דעתו, מאחר שמוחו בחירות ואינו בגלות, כי על-ידי גלות אין הדעת מיושב, כמו שדרשו רבותינו, זכרונם לברכה (מגילה י"ב): על בני עמון ומואב, דמיתבא דעתיהו מחמת שלא הלכו בגלות, שנאמר (ירמיה מ"ח): "שאנן מואב מנעוריו וכו', ובגולה לא הלך, על בן עמד טעמו בו" וכו': ולבוא לשמחה הוא על-ידי מה שמוצא

בעצמו איזה נקדה טובה על-כל-פנים, כמבואר על פסוק: "אזמרה לאלקי בעודי" (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רפ"ב), עיין שם, ועל כל פנים יש לו לשמוח במה שזכה להיות מזרע ישראל, שלא עשני גוי, וכמו שאנו אומרים: 'ברוך אלקינו שבראנו לכבודו, והבדילנו וכו' ונתן לנו תורת אמת' וכו', מכל זה וכיוצא בזה ראוי לו לקח לו שמחה לשמח דעתו כנ"ל, וזה בחינת (שבת ע"ג:) 'בדיחא דעתה', שהוא דבר גדול, דהיינו שמקשר השמחה למוחו ודעתו, ואזי המוח משוחרר, ויש לו יישוב-הדעת כנ"ל, וגם למעלה נעשה מזה יחוד גדול על-ידי בדיחא דעתיה, עד כאן לשון רבינו"ל.

והסביר מוהרא"ש ג"י, כי הנה זה ברור, שעיקר התרחקותו של אדם מהשם יתברך הוא, רק מחמת חסרון יישוב הדעת, כי אלמלא היה לאדם יישוב הדעת, היה מכיר היטיב שאי אפשר להתרחק ממנו יתברך כלל, כי מי הולך בתוך האדם? הלא רק השם יתברך, ומי נושם בתוך האדם? הלא רק השם יתברך, אם כן מה שייך להתרחק מהשם יתברך, הלא הוא יתברך נמצא בכל תנועה ותנועה של האדם, ואין לאדם שום קיום בלעדו יתברך כלל, נמצא שעיקר ההתרחקות הוא, רק כשאין לאדם יישוב הדעת, ונדמה לו שיש טבע מקרה ומזל, וזה גורם לו ליפול בעצבות ובמרה שחורה, ואז מרגיש שהוא רחוק ממנו יתברך בתכלית הריחוק, אבל כשיש לו יישוב הדעת, ומכנים בעצמו מדת השמחה, אזי יש לו חירות המוחין לראות את האמת, ואז הוא סמוך וקרוב אליו יתברך מאד, ויוצא מן הגלות לגמרי, בבחינת (ישעיה נ"ה) כי בשמחה תצאו, שעל ידי שמחה יוצאין מן הגלות, כי עיקר הגלות הוא גלות הדעת והנפש, וכשיש לאדם שמחה, ומחיה עצמו עם ידיעת אמיתית מציאותו יתברך, אזי הוא בן חורין ממש, ולא חסר לו שום דבר כלל.

והנה עיקר העצה לבא לידי שמחה, הוא על ידי שמחיה את עצמו עם כל נקודה טובה שיש בו, אפילו שיהיה הנקודה הכי קטנה, כי מיד שמכיר מעלת ונדולת נשמת ישראל, ואיך שכל מצוה חשוב ויקר מאד בעיני השם יתברך, בוודאי ישמח מאד עד אין שיעור על שזכה להיבראות מזרע ישראל, ולקיים מצוותיו יתברך, וזה יכנים בו יישוב הדעת, עד שיכיר היטיב שהוא קרוב מאד להשם יתברך, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, מה שאין כן השרוי בקטנות המוחין ובמרה שחורה, ואינו מחיה עצמו עם הנקודות טובות שזוכה לחטוף בזה העולם, אף פעם אין לו שמחה ונחת רוח בחיים, כי הוא מרגיש רחוק מהשם יתברך, וכל הכסף והעשירות שבעולם לא ישמח אותו, כי מי שיש לו מנה רוצה מאתיים, ותמיד חסר לו הרבה, נמצא שאין עצה אחרת בעולם רק לשמח עצמו תמיד עם נקודת יהדותו, מה שזכה

להיות יהודי, ולקיים את רצונו יתברך, ואז על ידי השמחה הזאת, יזכה ליישוב הדעת אמיתי, ולהרגיש קירובו אל השם יתברך, ויחיה חיים טובים ונעימים, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את פגם מחלוקתו של קרח על משה רבינו עליו השלום, ואת המפלה שלו, ויש להבין מה היה חסר לו לקרח, שביקש לחלוק על משה ואהרן, הלא היה מנושאי הארון, וגם היה מן העשירים הכי גדולים שבעולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (פסחים ק"ט.). שלש מאות פרדות לבנות נשאו את המפתחות של אוצרותיו, אם כן מה היה חסר לו שהוצרך לחלוק על משה ואהרן, ולבקש עוד גדולה וכבוד? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי היה חסר לו "יישוב הדעת", וזה היה המפלה שלו, כי מחמת ריחוקו ממושה רבינו, "הדעת" של כלל ישראל, מחמת זה לא היה לו יישוב הדעת, ולכן לא ידע איך להחיות עצמו עם כל נקודה טובה שהיה לו, ומחמת זה עשה ליצנות ממצות ציצית וממצות מזוזה, ואמר, אם חוט אחת של תכלת פוטרת את הטלית, טלית שכולה תכלת בוודאי צריך לפטור את עצמה, וכן אם פרשה קטנה של שמע ישראל והיה אם שמוע, פוטרת את הבית, בית מלא ספרים, בוודאי צריכה לפטור את כל הבית, אבל זה היה טעותו, כי הקדוש ברוך הוא הפץ דייקא בנקודות קטנות של נשמות ישראל, שחוט אחד של תכלת יפטור את הבגד, וכן מזוזה קטנה של פרשת שמע ישראל יפטור את הבית, כי ממצוות אלו וכיוצא בהם, מקבלין יישוב הדעת, להחיות ולשמח עצמו עם כל נקודה קטנה שיש בו, ואם ירצה רק דבר שלם, כמו טלית שכולה תכלת, או בית מליאה ספרים, אף פעם לא ישמח ויחיה את עצמו עם מה שיש לו, כי תמיד יחסר לו הרבה, ואז כל העשירות שבעולם לא ישמח אותן, כי כשיהיה לו מנה ירצה מאתיים, ותמיד יחסר לו חצי, ולכן לא הספיק לקרח את כל הכבוד והעשירות שלו, כי רצה רק דבר שלם, ולא היה די לו להיות מנושאי הארון, שהוא ההתקרבות הכי גדול להשם יתברך, כי לא היה לו "יישוב הדעת", ורצה רק כהונה גדולה ונשיאות שלימה, וכן לא הספיק לו כל העשירות שלו, כי היה צריך עוד ועוד, וחסרון "יישוב הדעת" הוא אשר הסית אותו לחלוק על משה, ולהתאוות למה שאין לו, ולבסוף אבד גם מה שהיה בידו, ונשאר חסר וריק מכל וכל, על כן עיקר עבודת האדם תמיד לחפש הנקודות טובות שיש בקרבו, ולהחיות עצמו עם כל מה שיש לו, ואז יחיה חיים טובים באמת.

וזה מה שמצינו אצל משה רבינו, שהוא היה תכלית ההיפוך של קרח, שאמר (במדבר ט"ו) לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעותי את אחד מהם, היינו שמשח רבינו

התפאר, שלא היה צריך לשום דבר מאף בן אדם, כי החיה את עצמו במה שיש לו, ולא היה הפץ בשום גדולה וכבוד, כי זהו "הדעת דמשה", שהוא "יישוב הדעת" אמיתי, שמחיה עצמו עם כל נקודה שבו, ואינו צריך ליהנות מאחרים כלל, וכן התפאר שמואל הנביא בהפטורת השבוע (שמואל א' י"ב) את שור מי לקחתי וחמור מי לקחתי ואת מי עשקתי את מי רצותי וגו', כי שמואל הנביא היה מנהיג אמיתי, שהיה בו "הדעת דמשה", שהוא "יישוב הדעת" האמיתי, ולכן לא היה צריך לאחרים כלל, ועל כן נאמר עליו (שמואל א' ז') ותשובתו הרמתה כי שם ביתו, ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות י:): בכל מקום שהלך ביתו עמו, כי מחמת גודל יישוב דעתו, היה לו כל צרכו תמיד, ולא היה צריך לאחרים כלל, ולכן היה מנהיג אמיתי שהיה מכנים יישוב דעת זאת בנשמות ישראל, שיחיו עצמם עם כל נקודה טובה שיש להם, הן ברוחניות והן בגשמיות, ואז יהיה להם חיים טובים באמת, והשם יתברך יזכינו להגיע אל יישוב הדעת באמת, ונמשיך על עצמינו אור דעת הצדיקים, עדי נזכה לעלות ולהתדבק בו יתברך באמת ובתמים כל ימי חיינו אמן ואמן.

